

Seat No. : 0000 8

AF-102

April-2019

B.Ed., Sem.-II

B-104 : Sanskrit

(Pedagogy of School Subject Sanskrit)

(New)

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

- સૂચના : (1) બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.
(2) વિકલ્પો આંતરિક છે.
(3) જમણી બાજુ દર્શાવેલ આંક પ્રશ્નોના પૂરા ગુણ દર્શાવે છે.

1. (A) નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ આપો.

- (1) ઈન્ટર્નશિપનું મહત્વ જણાવી તેનું આયોજન કેવી રીતે કરશો ? 7
(2) નિદાનાત્મક અને ઉપચારાત્મક શિક્ષણની સંકલ્પના અને તેનું મહત્વ સમજાવો. 7

અથવા

- (1) મૂલ્યાંકનનો અર્થ અને મહત્વ સમજાવો.
(2) બ્લ્યૂ પ્રિન્ટ એટલે શું ? સંસ્કૃત પાઠ્યપુસ્તકમાંથી કોઈ એક એકમ પસંદ કરી 25 ગુણની બ્લ્યૂ પ્રિન્ટ તૈયાર કરો.

(B) નીચેનામાંથી કોઈપણ ચાર પ્રશ્નોના ઉત્તર ટૂંકમાં આપો. 4

- (1) આદર્શ પ્રશ્નપત્રના બે લક્ષણો જણાવો.
(2) મૂલ્યાંકન ત્રિકોણ કોણે આપ્યો છે ?
(3) નિદાનકસોટીના બે લક્ષણો જણાવો.
(4) મૂલ્યાંકનની એક વ્યાખ્યા લખો.
(5) બ્લ્યૂપ્રિન્ટમાં ત્રણ પરિમાણોનાં નામ લખો.
(6) ઈન્ટર્નશિપનો અર્થ જણાવો.

2. (A) નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ આપો.

- (1) ધોરણ-9 માંથી કોઈ એક ગદ્યપાઠ પસંદ કરી નીચેના મુદ્દાઓ માટે પાઠ આયોજન બનાવો : 7
(1) વિશિષ્ટ હેતુઓ (2) શૈક્ષણિક મુદ્દાઓ (3) શૈક્ષણિક સાધનો
(2) અધ્યાપનના સૂત્રો એટલે શું ? કોઈપણ ત્રણ સૂત્રોની વિગતે ચર્ચા કરો. 7

અથવા

- (1) વાચન કૌશલ્ય એટલે શું ? તેનું મહત્વ જણાવી વાચન કૌશલ્ય વિકસાવવાની પ્રવૃત્તિઓ જણાવો.
(2) સંસ્કૃત ભાષાશિક્ષણનાં સિદ્ધાંતો જણાવી કોઈપણ બે સિદ્ધાંતોનો ઉપયોગ તમારા શિક્ષણકાર્યમાં કેવી રીતે કરશો ? સોદાહરણ સમજાવો.

AF-102

1

P.T.O.

(B) નીચેનામાંથી કોઈપણ ત્રણ પ્રશ્નોના ઉત્તર ટૂંકમાં આપો :

3

- (1) વ્યાકરણ શિક્ષણ માટેની બે પદ્ધતિઓ જણાવો.
- (2) સંસ્કૃતમાં શબ્દાર્થ મેળવવાની બે પ્રયુક્તિઓના નામ લખો.
- (3) 'જ્ઞાતથી અજ્ઞાત તરફ' અધ્યાપન સૂત્રનો ઉપયોગ દર્શાવતું ઉદાહરણ આપો.
- (4) મૌખિક કાર્યનો સિદ્ધાંત એટલે શું ?
- (5) કથન કૌશલ્ય વિકાસ માટેની બે પ્રવૃત્તિઓ લખો.

3. (A) નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ આપો :

- (1) અનુવાદ પદ્ધતિની લાક્ષણિકતા અને મર્યાદાઓ ચર્ચો.
- (2) પ્રત્યક્ષ પદ્ધતિની સંકલ્પના જણાવી તેના ગુણ-દોષ વર્ણવો.

અથવા

- (1) સ્વાધ્યાય પદ્ધતિની સંકલ્પના જણાવી તેના ગુણ-દોષની ચર્ચા કરો.
- (2) અર્થબોધ પદ્ધતિનો અર્થ જણાવી તેનો વર્ગખંડમાં ઉપયોગ ઉદાહરણ આપી સમજાવો.

(B) નીચેનામાંથી કોઈપણ ચાર પ્રશ્નોના ઉત્તર ટૂંકમાં આપો :

- (1) પાઠશાળા પદ્ધતિનો અર્થ જણાવો.
- (2) પાઠશાળા પદ્ધતિની બે મર્યાદાઓ જણાવો.
- (3) સુધારાત્મક પદ્ધતિ એટલે શું ?
- (4) અર્થબોધ પદ્ધતિના બે ફાયદાઓ લખો.
- (5) સ્વાધ્યાય પદ્ધતિનો અર્થ જણાવો.
- (6) પરોક્ષ પદ્ધતિનો અર્થ લખો.

4. (A) નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ આપો.

- (1) સમાસ એટલે શું ? તેના પ્રકારો જણાવી અવ્યયીભાવ સમાસની ઉદાહરણ સહિત ચર્ચા કરો.
- (2) ઉસ્મદ સર્વનામના પ્રથમા થી સપ્તમી વિભક્તિના રૂપો લખો.

અથવા

- (1) ઉપસર્ગ એટલે શું ? તેના ઉપયોગો જણાવી કોઈપણ ચાર ઉપસર્ગની ચર્ચા કરો.
- (2) તત્ સ્ત્રીલિંગ સર્વનામના પ્રથમા થી સપ્તમી વિભક્તિના રૂપો લખો.

(B) નીચેનામાંથી કોઈપણ ત્રણ પ્રશ્નોના ઉત્તર ટૂંકમાં આપો :

- (1) કર્તરિ વાક્યરચનાનો અર્થ જણાવો.
- (2) ઉપસર્ગોની સંખ્યા કેટલી છે ?
- (3) સમાસ ઓળખાવો : શુક્લપક્ષ:
- (4) કર્મણિવાક્યરચનાનું એક ઉદાહરણ લખો.
- (5) રૂપ ઓળખાવો : કસ્મિન્.

AF-102

April-2019

B.Ed., Sem.-II

B-104 : Sanskrit

(Pedagogy of School Subject Sanskrit)

(New)

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

- Instructions :**
- (1) All the questions are compulsory.
 - (2) Options are internal.
 - (3) Marks to the right indicate total marks of the questions.

1. (A) Answer the following questions :

- (1) State the importance of Internship and how do you plan of internship. 7
- (2) Explain the concept and importance of diagnostic and remedial work. 7

OR

- (1) Explain the meaning and importance of Evaluation.
- (2) What is a Blue-Print ? Select any unit from Sanskrit text-book and prepare a blue print of 25 marks for the same.

(B) Answer any four questions from the following questions : 4

- (1) State any two characteristics of ideal Question paper.
- (2) Who gives Evaluation Triangle ?
- (3) State any two characteristics of Diagnostic test.
- (4) Write any definition of evaluation.
- (5) Write the name of three dimensions of Blueprint.
- (6) State the meaning of Internship.

2. (A) Answer the following questions :

- (1) Select any prose unit of the Sanskrit textbook of standard-9 and draw a lesson plan for the following heads : 7
 - (i) Specific Objectives
 - (ii) Teaching points
 - (iii) Teaching Aids
- (2) What is maxims of Teaching ? Discuss any three maxims in details. 7

OR

- (1) What is the Reading Skill ? Discuss the importance of the same and state the activities to develop Reading Skill.
- (2) State the principles of Sanskrit language Teaching and explain with illustrations, how will you use of any two principles in your classroom Teaching.

(B) Answer any **three** questions from the following questions :

3

- (1) Write any two methods teach for Grammar teaching.
- (2) Name two techniques to teach unfamiliar words in Sanskrit.
- (3) Give an illustration for the use of maxims of teaching 'From known to unknown.
- (4) What is the principle of Oral work ?
- (5) State two activities to develop Speaking Skill.

3. (A) Answer the following questions :

- (1) Explain the characteristics and demerits of Translation method. 7
- (2) State the concept of Direct method and describe its merits and demerits. 7

OR

- (1) State the concept of Assignment method and discuss its merits and demerits
- (2) Explain the meaning of comprehension method and explain its uses in classroom with example.

(B) Answer any **four** questions from the following questions :

4

- (1) State the meaning of पाठशाला method.
- (2) Write any two demerits of पाठशाला method.
- (3) What is Corrective method ?
- (4) State any two merits of Comprehension method.
- (5) State the meaning of Assignment method.
- (6) What is indirect method ?

4. (A) Answer the following questions :

- (1) What is 'समास' ? State the types of 'समास' and discuss the अव्ययीभाव समास with illustration. 7
- (2) Write 1st to 7th cases of अस्मद् pronoun 7

OR

- (1) What is उपसर्ग ? State its usage and discuss any four उपसर्ग.
- (2) Write 1st to 7th cases of तत् स्त्रीलिङ्ग pronoun.

(B) Answer any **three** questions from the following questions.

3

- (1) State the meaning of Active syntax
- (2) How many उपसर्ग in Sanskrit ?
- (3) Identify Compound : शुक्लपक्षः
- (4) Give one example of passive syntax
- (5) Recognise the Form : कस्मिन्